

Η πολιτική για την περιφερειακή ανάπτυξη και τη συνοχή μετά το 2020: Ερωτήσεις και απαντήσεις

Στρασβούργο, 29 Μαΐου 2018

Η πολιτική για την περιφερειακή ανάπτυξη και τη συνοχή μετά το 2020: Ερωτήσεις και απαντήσεις

Βλ. [IP/18/3885](#)

1. Μια εκσυγχρονισμένη πολιτική συνοχής για όλες τις περιφέρειες

Η Επιτροπή προτείνει τον εκσυγχρονισμό της πολιτικής συνοχής. Στόχος είναι να επιταχυνθεί η οικονομική και η κοινωνική σύγκλιση και, παράλληλα, να υποβοηθηθούν οι περιφέρειες να αξιοποιήσουν πλήρως την παγκοσμιοποίηση και να εφοδιαστούν με τα κατάλληλα εργαλεία για την επίτευξη εύρωστης και διαρκούς ανάπτυξης. Όλες οι περιφέρειες παραμένουν επιλέξιμες για χρηματοδότηση στο πλαίσιο της πολιτικής συνοχής στην Ευρώπη, η οποία εξακολουθεί να βασίζεται σε τρεις κατηγορίες: λιγότερο αναπτυγμένες περιφέρειες, περιφέρειες μετάβασης και περισσότερο αναπτυγμένες περιφέρειες.

Ποιες είναι οι νέες επενδυτικές προτεραιότητες της πολιτικής συνοχής;

Από τους 11 «θεματικούς στόχους» για την περίοδο 2014-2020, η νέα πολιτική συνοχής στο εξής θα επικεντρώνει τους πόρους της σε 5 στόχους πολιτικής, σε τομείς στους οποίους η ΕΕ έχει τη μεγαλύτερη δυνατότητα να επιτύχει αποτελέσματα:

- 1) μια **εξυπνότερη Ευρώπη**, μέσω της καινοτομίας, της ψηφιοποίησης, του οικονομικού μετασχηματισμού και της στήριξης στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις
- 2) μια **πιο πράσινη Ευρώπη χωρίς ανθρακούχες εκπομπές**, η οποία εφαρμόζει τη συμφωνία του Παρισιού και επενδύει στην ενεργειακή μετάβαση, τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής
- 3) μια πιο **διασυνδεδεμένη Ευρώπη**, με στρατηγικές μεταφορές και ψηφιακά δίκτυα
- 4) μια πιο **κοινωνική Ευρώπη**, η οποία υλοποιεί τον [ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων](#) και υποστηρίζει την ποιοτική απασχόληση, την εκπαίδευση, τις δεξιότητες, την κοινωνική ένταξη και την ισότιμη πρόσβαση στην υγειονομική περίθαλψη
- 5) μια **Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες**, η οποία υποστηρίζει τις αναπτυξιακές στρατηγικές υπό τοπική καθοδήγηση και τη βιώσιμη αστική ανάπτυξη σε όλη την ΕΕ.

Η πλειονότητα των επενδύσεων του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης και του Ταμείου Συνοχής θα προσανατολίζονται στους πρώτους δύο στόχους: **μια εξυπνότερη Ευρώπη και μια πιο πράσινη Ευρώπη**. Τα κράτη μέλη θα επενδύσουν το 65 %- 85 % των κονδυλίων που λαμβάνουν από τα δύο αυτά ταμεία στις ανωτέρω προτεραιότητες, ανάλογα με τον σχετικό πλούτο τους.

Η «θεματική συγκέντρωση», δηλαδή η κατανομή των πόρων ανά στόχο πολιτικής, δεν θα πραγματοποιείται πλέον σε περιφερειακό αλλά σε εθνικό επίπεδο. Η κατανομή αυτή θα επιτρέψει να επιτευχθεί **μεγαλύτερη ευελιξία** κατά τον σχεδιασμό των μεμονωμένων προγραμμάτων των ταμείων της ΕΕ, ούτως ώστε τα προγράμματα αυτά να προσαρμόζονται καλύτερα στις ειδικές περιφερειακές ανάγκες.

Με βάση τη δέσμευση που έχει αναλάβει η Επιτροπή στην πρότασή της για τον νέο μακροπρόθεσμο προϋπολογισμό της ΕΕ, οι επενδύσεις του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης και του Ταμείου Συνοχής θα πρέπει να συμβάλουν στην επίτευξη του στόχου που έχει καθοριστεί για το σύνολο του προϋπολογισμού, σύμφωνα με τον οποίο το 25 % των ενωσιακών δαπανών θα συνεισφέρουν στη δράση για το κλίμα. Η επίδοση των προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής στην επίτευξη του εν λόγω στόχου θα αποτελέσει αντικείμενο παρακολούθησης.

Με ποιο τρόπο θα κατανέμονται τα κονδύλια;

Η νέα μέθοδος κατανομής των κονδυλίων βασίζεται στη «μέθοδο του Βερολίνου», η οποία εγκρίθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο το 1999 και συνεπάγεται διαφορετικές μεθόδους υπολογισμού για τις τρεις διαφορετικές κατηγορίες περιφερειών (λιγότερο αναπτυγμένες περιφέρειες, περιφέρειες μετάβασης και περισσότερο αναπτυγμένες περιφέρειες).

Η μεθοδολογία αυτή λαμβάνει υπόψη την απόσταση μεταξύ του κατά κεφαλήν ΑΕΠ της περιφέρειας και του μέσου όρου της ΕΕ, ώστε να αντικατοπτρίζει την περιφερειακή ευημερία. Περιλαμβάνει επίσης κοινωνικές, οικονομικές και εδαφικές προκλήσεις, όπως η ανεργία, η χαμηλή πυκνότητα πληθυσμού και, για τις περισσότερο αναπτυγμένες περιφέρειες, το επίπεδο της εκπαίδευσης. Η μέθοδος ήδη τροποποιήθηκε κατά τις διαδοχικές περιόδους προγραμματισμού, ώστε να αντανακλά την εξέλιξη της κοινωνικής και οικονομικής συνοχής στην Ευρώπη.

Σήμερα, η Επιτροπή προτείνει την τροποποίηση της μεθόδου ώστε να **αντικατοπτρίζεται η εξέλιξη των ανισοτήτων** κατά τα προηγούμενα έτη, **να συνεχιστεί η επικέντρωση των πόρων στις περιοχές που χρειάζεται να ευθυγραμμιστούν** περισσότερο με την υπόλοιπη ΕΕ και να διασφαλιστεί η **δίκαιη μεταχείριση όλων**.

Επομένως, το σύστημα κατανομής των κονδυλίων της πολιτικής συνοχής τροποποιείται ελαφρώς για να κατευθύνει περισσότερους πόρους στα λιγότερο αναπτυγμένα κράτη μέλη και να δίνει μεγαλύτερη χρηματοδοτική στήριξη στις περιφέρειες που βρίσκονται σε βιομηχανική μετάβαση. Εξακολουθεί **να βασίζεται, κατά κύριο λόγο, στο κατά κεφαλήν ΑΕΠ** αλλά περιλαμβάνει και **νέα κριτήρια** για όλες τις κατηγορίες περιφερειών —α νεργία των νέων, χαμηλό επίπεδο εκπαίδευσης, κλιματική αλλαγή και υποδοχή και ενσωμάτωση μεταναστών— προκειμένου να εκφράζει καλύτερα την κοινωνική και οικονομική κατάσταση επί τόπου. Τέλος, η Επιτροπή προτείνει ένα «δίχτυ ασφάλειας» προς αποφυγή υπερβολικά απότομων μεταβολών στις κατανομές κονδυλίων που λαμβάνουν τα κράτη μέλη.

Όσον αφορά το Ταμείο Συνοχής, η μέθοδος παραμένει απaráλλακτη: Τα κράτη μέλη των οποίων το κατά κεφαλήν ΑΕΠ είναι χαμηλότερο από το 90 % του μέσου όρου της ΕΕ θα επωφελούνται από τη στήριξη του Ταμείου Συνοχής.

2. Ένα απλούστερο και πιο ευέλικτο πλαίσιο για την πολιτική συνοχής

Η απλούστευση αποτέλεσε κατευθυντήρια αρχή της Επιτροπής κατά την προετοιμασία των νέων κανόνων για την πολιτική συνοχής κατά την περίοδο 2021-2027. Η επιτροπή Γιούνκερ, ήδη στην αρχή της θητείας της, το 2015, ανέθεσε σε μια [ομάδα υψηλού επιπέδου](#) αποτελούμενη από ανεξάρτητους εμπειρογνώμονες να υποβάλει συγκεκριμένες προτάσεις για την **απλούστευση της πρόσβασης στα κονδύλια της ΕΕ**, που τελούν επίσης υπό εκπόνηση όσον αφορά το πλαίσιο για την περίοδο μετά το 2020.

Η ανάγκη για **λιγότερους, συντομότερους και σαφέστερους κανόνες** επισημάνθηκε περαιτέρω, τον Ιούνιο του 2017, στο [έγγραφο προβληματισμού](#) της Επιτροπής, σχετικά με το μέλλον των οικονομικών της ΕΕ και επιβεβαιώθηκε από τους πολίτες της ΕΕ σε δημόσια διαβούλευση που διεξήχθη τον Ιανουάριο του 2018, στην οποία το 80 % όσων απάντησαν ζήτησαν απλούστερους κανόνες και λιγότερη γραφειοκρατία για τους δικαιούχους κονδυλίων της ΕΕ.

Όσον αφορά την ευελιξία, η μεταναστευτική και προσφυγική κρίση του 2015, όπως και οι όλο και συχνότερες φυσικές καταστροφές, κατέδειξαν ότι οι κανόνες για την πολιτική συνοχής θα πρέπει να επιτρέπουν την ταχύτερη και πιο αποτελεσματική απόκριση σε απρόβλεπτα γεγονότα.

Γιατί να υπάρχει ένα ενιαίο εγχειρίδιο κανόνων για επτά διαφορετικά ταμεία;

Η αποσπασματικότητα των κανόνων που διέπουν τα διάφορα ταμεία της ΕΕ οι οποίοι εφαρμόζονται σε συνεργασία με τα κράτη μέλη («επιμερισμένη διαχείριση») περιπλέκει τη λειτουργία των αρχών διαχείρισης προγραμμάτων και αποθαρρύνει τις επιχειρήσεις και τους επιχειρηματίες από το να υποβάλουν αίτηση για διαφορετικές πηγές χρηματοδότησης της ΕΕ.

Η Επιτροπή προτείνει πλέον ένα ενιαίο εγχειρίδιο για τα 7 ταμεία της ΕΕ που υπόκεινται σε επιμερισμένη διαχείριση: το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ταμείο Συνοχής, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας, το Ταμείο Ασύλου και Μετανάστευσης, το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και το μέσο για τη διαχείριση των συνόρων και τις θεωρήσεις.

Ειδικοί κανονισμοί θα προσθέσουν ορισμένες διατάξεις που είναι αναγκαίες για να καλύπτονται οι ιδιαιτερότητες των επιμέρους ταμείων, ώστε να λαμβάνονται υπόψη το διαφορετικό σκεπτικό, οι διαφορετικές ομάδες στόχοι και μέθοδοι υλοποίησης.

Το ενιαίο εγχειρίδιο κανόνων θα απλουστεύει τις διαδικασίες τόσο για τους διαχειριστές των προγραμμάτων όσο και για τους δικαιούχους. Θα διευκολύνει επίσης τις συνέργειες, για παράδειγμα μεταξύ του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης και του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου+ στο πλαίσιο των ολοκληρωμένων σχεδίων για την ανάπτυξη των πόλεων, με στόχο την αναγέννηση των υποβαθμισμένων αστικών περιοχών.

Το Ταμείο Ασύλου και Μετανάστευσης, μαζί με τα κονδύλια της πολιτικής συνοχής, μπορεί να χρηματοδοτεί τοπικές στρατηγικές για την ένταξη των μεταναστών και των αιτούντων άσυλο· ενόσω το Ταμείο Ασύλου και Μετανάστευσης θα εστιάζεται στις βραχυπρόθεσμες ανάγκες κατά την άφιξη (για παράδειγμα, υποδοχή και υγειονομική περίθαλψη), τα κονδύλια της πολιτικής συνοχής θα μπορούσαν να στηρίξουν τη μακροπρόθεσμη κοινωνική και επαγγελματική ένταξη.

Επιπλέον, νέες διατάξεις θα επιτρέψουν επίσης να επιτυγχάνονται ευκολότερες συνέργειες με άλλα μέσα που προβλέπει ο προϋπολογισμός της ΕΕ, όπως η **κοινή γεωργική πολιτική** το πρόγραμμα καινοτομίας «**Ορίζων Ευρώπη**» το εμβληματικό μέσο της ΕΕ για τη μαθησιακή κινητικότητα **Erasmus+** και το πρόγραμμα **LIFE** που αφορά τη δράση για το περιβάλλον και το κλίμα.

Με ποιο τρόπο θα διευκολύνετε τις μικρές επιχειρήσεις να αξιοποιήσουν τα κονδύλια της ΕΕ;

Παρέχοντας περισσότερες «απλουστευμένες επιλογές κόστους». Αυτό σημαίνει ότι οι δικαιούχοι δεν θα είναι πλέον υποχρεωμένοι να προσκομίζουν κάθε τιμολόγιο ή φύλλο μισθοδοσίας, αλλά θα μπορούν να χρησιμοποιούν εκτιμήσεις, όπως π.χ. κατ' αποκοπήν συντελεστές ή σταθερές τιμές, για ορισμένες κατηγορίες δαπανών ή για δαπάνες προσωπικού και άλλες επαγγελματικές δαπάνες, όπως η ασφάλιση ή η καταβολή μισθώματος. Οι δαπάνες μπορούν επίσης να επιστρέφονται με βάση τα αποτελέσματα που επιτυγχάνονται.

Με ποιο τρόπο απλουστεύονται οι διαδικασίες λογιστικών και λοιπών ελέγχων;

1) Στην αρχή της περιόδου προγραμματισμού δεν θα είναι αναγκαίο να επαναλαμβάνεται η χρονοβόρα διαδικασία καθορισμού των αρχών που θα είναι επιφορτισμένες με την εφαρμογή των προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής, όπως κατά την περίοδο 2014-2020. Τα κράτη μέλη μπορούν να ανανεώνουν το υφιστάμενο σύστημα εφαρμογής.

2) Για προγράμματα με λειτουργικό σύστημα διαχείρισης και ελέγχου και ιστορικό καλών επιδόσεων (π.χ. χαμηλό ποσοστό σφάλματος), η Επιτροπή προτείνει οι έλεγχοι να βασιστούν περισσότερο σε ισχύουσες εθνικές διαδικασίες ελέγχου.

3) Επεκτείνεται η αρχή του ενιαίου ελέγχου. Αυτό σημαίνει ότι οι δικαιούχοι των κονδυλίων, όπως οι μικρές επιχειρήσεις και οι επιχειρηματίες, θα πρέπει να υπόκεινται μόνο σε έναν ενιαίο έλεγχο και όχι σε πολλαπλούς ελέγχους, οι οποίοι δεν είναι, ενδεχομένως, πλήρως εναρμονισμένοι.

Με λιγότερους ελέγχους, πώς θα εξασφαλίζεται η κανονικότητα των δαπανών;

Η πρόταση της Επιτροπής για τους κανόνες που θα διέπουν τη μελλοντική πολιτική συνοχής αποσκοπεί να εξασφαλίζει τη σωστή ισορροπία μεταξύ λογοδοσίας, απλούστευσης και επιδόσεων. Ακόμα και με λιγότερο επαχθείς διαδικασίες η Επιτροπή θα εξακολουθήσει να έχει πολύ αυστηρούς κανόνες για τη χρηστή διαχείριση των κονδυλίων της ΕΕ.

Οι εθνικές αρχές θα πρέπει να καταρτίσουν τις δικές τους στρατηγικές λογιστικού ελέγχου. Επιπλέον, θα εξακολουθήσει να υπάρχει μια ρύθμιση μεταξύ της Επιτροπής και των κρατών μελών που θα προβλέπει έναν ελάχιστον έλεγχο για σκοπούς διασφάλισης.

Με ποιον τρόπο γίνεται πιο ευέλικτο το νέο πλαίσιο;

1) Μέσω ενδιάμεσης επανεξέτασης

Όταν εγκριθούν τα προγράμματα για την περίοδο προγραμματισμού 2021-2027, μόνο τα κονδύλια που αντιστοιχούν στα έτη 2021-2024 θα κατανεμηθούν σε προτεραιότητες. Οι πιστώσεις για τα υπόλοιπα δύο έτη —2026 και 2027— θα κατανεμηθούν ύστερα από ενδεδειγμένη ενδιάμεση επανεξέταση το 2024, η οποία θα οδηγήσει στον αντίστοιχο αναπρογραμματισμό το 2025. Τα κράτη μέλη θα επανεξετάσουν τα προγράμματα λαμβάνοντας υπόψη τέσσερα στοιχεία:

- τις προκλήσεις που θα προσδιοριστούν στις σχετικές ειδικές ανά χώρα συστάσεις οι οποίες θα εκδοθούν στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου το 2023 και το 2024.
- την κοινωνικοοικονομική κατάσταση του οικείου κράτους μέλους ή περιφέρειας.
- την πρόοδο που θα έχει συντελεστεί προς την επίτευξη των «οροσήμων» του πλαισίου επιδόσεων των προγραμμάτων.
- το αποτέλεσμα της τεχνικής προσαρμογής που θα διενεργηθεί το 2024 και θα οδηγήσει στην επανεξέταση των εθνικών κονδυλίων για την πολιτική συνοχής με βάση τα πλέον πρόσφατα στατιστικά στοιχεία.

2) Μέσω της δυνατότητας μεταφοράς πόρων από τη μία προτεραιότητα στην άλλη στο πλαίσιο ενός προγράμματος χρηματοδότησης της ΕΕ, χωρίς να απαιτείται επίσημη έγκριση από την Επιτροπή. Το όριο για την εν λόγω μεταφορά καθορίζεται στο 5 % του προϋπολογισμού της προτεραιότητας.

3) Μέσω ειδικής διάταξης για περιπτώσεις φυσικών καταστροφών, σύμφωνα με την οποία θα είναι δυνατή η κινητοποίηση χρηματοδότησης από την πρώτη ημέρα του συμβάντος.

3. Βαθύτερη εδαφική διάσταση για καλύτερη αντιμετώπιση ειδικών περιφερειακών αναγκών

Με ποιον τρόπο η πολιτική συνοχής θα στηρίζει καλύτερα τις ειδικές περιφερειακές ανάγκες;

Πολλές από τις μεγάλες προκλήσεις της επόμενης δεκαετίας –κ αταπολέμηση του αποκλεισμού, κλιματική αλλαγή ή ενσωμάτωση των μεταναστών— θα πρέπει να αντιμετωπιστούν στο πλαίσιο των

πόλεων και των μητροπολιτικών περιοχών της Ευρώπης. Για τον λόγο αυτό, η Επιτροπή προτείνει να ενισχυθεί περαιτέρω η αστική διάσταση της πολιτικής συνοχής.

Το **6 %** του προϋπολογισμού του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης θα διατεθεί για επενδύσεις στη **βιώσιμη αστική ανάπτυξη** σε εθνικό επίπεδο. Επιπλέον, το πλαίσιο για την περίοδο 2021-2027 δημιουργεί την **ευρωπαϊκή αστική πρωτοβουλία**, ένα νέο μέσο συνεργασίας μεταξύ πόλων, καινοτομίας και δημιουργίας ικανοτήτων σε όλο το φάσμα των θεματικών προτεραιοτήτων του [αστικού θεματολογίου της ΕΕ](#) (μεταξύ άλλων, ενσωμάτωση των μεταναστών, στέγαση, ποιότητα του ατμοσφαιρικού αέρα, αστική φτώχεια ή ενεργειακή μετάβαση)

Σύμφωνα με τον 5ο στόχο της πολιτικής συνοχής, «μια Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες», η Επιτροπή θα υποστηρίξει περαιτέρω **στρατηγικές ανάπτυξης υπό τοπική καθοδήγηση** στο επίπεδο που βρίσκεται πιο κοντά στους πολίτες.

Αυτές οι τοπικές στρατηγικές, υπό τη μορφή των υφιστάμενων «ολοκληρωμένων εδαφικών επενδύσεων» και εργαλείων «τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων», θα πρέπει να αναπτυχθούν και να εγκριθούν από τις αρμόδιες τοπικές ή εδαφικές αρχές, οι οποίες θα πρέπει να συμμετέχουν περισσότερο στην επιλογή των χρηματοδοτούμενων από την ΕΕ έργων ή να αναλάβουν την ευθύνη της επιλογής αυτής. Η «τοπική ανάπτυξη με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων» θα πρέπει να στηρίζει τις διαρθρωτικές αλλαγές και την ενίσχυση της τοπικής ικανότητας για καινοτομία.

Με ποιον τρόπο η πολιτική συνοχής θα υποστηρίξει περαιτέρω τη διασυνοριακή συνεργασία;

Την περίοδο 2021-2017 η διαπεριφερειακή και η διασυνοριακή συνεργασία θα διευκολυνθεί πρωτίστως χάρη στη νέα δυνατότητα που θα παρέχεται, στο πλαίσιο και των 5 στόχων πολιτικής, στις **περιφέρειες να χρησιμοποιηθούν μέρος των κονδυλίων τους για τη χρηματοδότηση έργων οπουδήποτε στην Ευρώπη από κοινού με άλλες περιφέρειες**. Πρόκειται, κατά κάποιο τρόπο, για την εισαγωγή της προστιθέμενης αξίας των προγραμμάτων Interreg σε όλα τα προγράμματα της πολιτικής συνοχής.

Παράλληλα, το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης θα εξακολουθήσει να χρηματοδοτεί ειδικά προγράμματα Interreg'. Οι βασικές καινοτομίες για την περίοδο 2021-2027 είναι οι εξής:

1) Μεγαλύτερη εστίαση στη θεσμική συνεργασία και στις κοινές δημόσιες υπηρεσίες

9,5 δισ. ευρώ από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης θα διατεθούν για τα προγράμματα Interreg την περίοδο 2021-2017. Οι πόροι θα επικεντρώνονται περισσότερο στα χερσαία σύνορα μεταξύ των κρατών μελών, όπου υπάρχουν περισσότερες διασυνοριακές επαφές. Οι επενδύσεις στα προγράμματα Interreg θα προωθήσουν τη θεσμική συνεργασία και θα συμβάλουν στην ανάπτυξη κοινών υπηρεσιών δημόσιου συμφέροντος.

Επιπλέον, για να βελτιώσει την ποιότητα της ζωής των 150 εκατομμυρίων πολιτών που ζουν σε παραμεθόριες περιοχές, η Επιτροπή προτίθεται να συνδράμει τα κράτη μέλη στην αντιμετώπιση των εμποδίων που εξακολουθούν να υφίστανται, καθιστώντας δυνατή, σε εθελούσια βάση και με συμφωνία των υπεύθυνων αρμόδιων αρχών, **την εφαρμογή των κανόνων ενός κράτους μέλους σε όμορα κράτη μέλη** για ένα συγκεκριμένο έργο ή δράση περιορισμένης χρονικής διάρκειας. Θα μπορούσε επίσης να συμβάλει στη δημιουργία περισσότερων διασυνοριακών υποδομών μεταφορών ή εγκαταστάσεων υγειονομικής περίθαλψης, για παράδειγμα.

2) Δημιουργία νέων πανευρωπαϊκών πόλων καινοτομίας

Πέραν της νέας δυνατότητας που παρέχεται στις περιφέρειες να αναπτύσσουν από κοινού κοινά έργα στο πλαίσιο των προγραμμάτων τους, οι κανόνες της πολιτικής συνοχής για την περίοδο 2021-2027 θέσπισαν τις **«διαπεριφερειακές επενδύσεις στην καινοτομία»**, ένα μέσο που εμπνέεται από την επιτυχία της [πρωτοβουλίας Vanguard](#) και της [πilotικής δράσης για διαπεριφερειακές συμπράξεις καινοτομίας](#)

Οι περιφέρειες με συμβατούς πόρους «έξυπνης εξειδίκευσης» θα λαμβάνουν μεγαλύτερη χρηματοδοτική στήριξη για να συνεργαστούν πάνω σε σχέδια υψηλής τεχνολογίας και να εξασφαλίσουν επιπλέον τη συμμετοχή υπευθύνων χάραξης πολιτικής, ερευνητών, επιχειρήσεων και άλλων παραγόντων καινοτομίας. **Στόχος είναι η αναβάθμιση διαπεριφερειακών έργων τα οποία πληρούν τους όρους για να τύχουν τραπεζικής χρηματοδότησης**, τα οποία μπορούν να δημιουργήσουν ευρωπαϊκές αξιακές αλυσίδες σε τομείς προτεραιότητας, όπως τα μαζικά δεδομένα, η βιοοικονομία, η αποδοτικότητα των πόρων, η διασυνδεδεμένη κινητικότητα ή η προηγμένη μεταποίηση.

Θα συνεχίσει η Επιτροπή το πρόγραμμα PEACE;

Για περισσότερα από 20 έτη το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης χορηγεί επίσης ειδική χρηματοδότηση σε διασυνοριακά προγράμματα για τη στήριξη της ειρήνης και της συμφιλίωσης στη Βόρεια Ιρλανδία και στην παραμεθόρια περιοχή της Ιρλανδίας. Η Επιτροπή σκοπεύει να προτείνει να συνεχιστούν τα προγράμματα αυτά, με βάση τις υφιστάμενες διαχειριστικές δομές. Ένα νέο πρόγραμμα PEACE+, στο οποίο θα ενσωματωθεί το πρόγραμμα Interreg για την Ιρλανδία και τη Βόρεια Ιρλανδία, θα συμβάλει στην κοινωνική και οικονομική σταθερότητα στις περιφέρειες αυτές.

Θα εξακολουθήσουν να λαμβάνουν υποστήριξη οι εξόχως απόκεντρες περιφέρειες;

Η ΕΕ θα συνεχίσει να παρέχει ειδική στήριξη στις εννέα εξόχως απόκεντρες περιφέρειες της (τις Αζόρες, τις Καναρίους Νήσους, τη Γουαδελούπη, τη Γαλλική Γουιάνα, τη Μαδέρα, τη Μαρτινίκα, τη Μαγιότ, τη Ρεϊνιόν και τον Άγιο Μαρτίνο) προκειμένου να τις βοηθήσει να αντεπεξέλθουν στις ιδιαίτερες εδαφικές, οικονομικές και κοινωνικές προκλήσεις που αντιμετωπίζουν.

Σύμφωνα με τη νέα [στρατηγική για τις εξόχως απόκεντρες περιφέρειες](#), που παρουσιάστηκε τον Οκτώβριο του 2017, θα δοθούν στις περιφέρειες αυτές τα μέσα για να αναπτύξουν τους πόρους που διαθέτουν, όπως γαλάζια ανάπτυξη, διαστημικές επιστήμες και ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, και να αποκομίσουν τα οφέλη της παγκοσμιοποίησης.

- 1) Θα εξακολουθήσουν να λαμβάνουν πρόσθετα κονδύλια από την ΕΕ [\[1\]](#) *
- 2) Θα τους επιτραπεί μεγαλύτερη ευελιξία στην κατανομή των πόρων ανά στόχο πολιτικής («θεματική συγκέντρωση»).
- 3) Οι εξόχως απόκεντρες περιφέρειες θα λάβουν νέα ειδική χρηματοδότηση στο πλαίσιο των προγραμμάτων Interreg για την περίοδο 2021-2027, προκειμένου να **εμβαθύνουν την ενσωμάτωσή τους στους περιφερειακούς τους χώρους** και να εντείνουν τη μεταξύ τους συνεργασία ή τη συνεργασία με τις γειτονικές τρίτες χώρες ή χώρες εταίρους.

4. Ισχυρότερη σύνδεση με το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο και την οικονομική διακυβέρνηση της Ένωσης

Για να είναι αποδοτικές οι επενδύσεις της ΕΕ και για να αποφέρει αποτελέσματα κάθε ευρώ που δαπανάται επί τόπου, **απαιτείται ένα χρηστό χρηματοοικονομικό πλαίσιο**, καθώς και ένα **ευνοϊκό για τις επιχειρήσεις περιβάλλον**. Ήδη κατά τη δημοσιονομική περίοδο 2014-2020, η πολιτική συνοχής στηρίζει διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις και υγιείς οικονομικές πολιτικές. Πρώτον, μέσω των «εκ των προτέρων αιρεσιμοτήτων», δηλαδή των προϋποθέσεων που πρέπει να πληρούν τα κράτη μέλη για να λαμβάνουν χρηματοδότηση, και δεύτερον, μέσω της μακροοικονομικής αιρεσιμότητας, η οποία συνδέει την πολιτική με τους βασικούς μηχανισμούς της οικονομικής διακυβέρνησης της ΕΕ.

Στην πρόταση της Επιτροπής για το μέλλον της πολιτικής συνοχής **ενισχύεται περαιτέρω η σύνδεση αυτή**. Αυτό θα συμβάλει στη διαμόρφωση ενός ευνοϊκού για την ανάπτυξη περιβάλλοντος στην Ευρώπη, ώστε τόσο οι επενδύσεις της ΕΕ όσο και οι εθνικές, περιφερειακές και τοπικές επενδύσεις να μπορούν να αναπτύξουν το πλήρες δυναμικό τους. Θα εξασφαλίσει επίσης πλήρη συμπληρωματικότητα και συντονισμό με το νέο βελτιωμένο πρόγραμμα στήριξης των μεταρρυθμίσεων.

Ποιοι είναι οι νέοι αναγκαίοι πρόσφοροι όροι;

Οι «αναγκαίοι πρόσφοροι όροι» θα συνεχίσουν την προσέγγιση των εκ των προτέρων αιρεσιμοτήτων που θεσπίστηκαν για την περίοδο χρηματοδότησης 2014-2020. Έχουν προταθεί περίπου 20 τέτοιοι όροι, οι οποίοι αντιστοιχούν στο μισό περίπου του αριθμού των αιρεσιμοτήτων για την προηγούμενη περίοδο. Οι εν λόγω όροι καλύπτουν παρόμοιους θεματικούς τομείς με αυτούς της περιόδου 2014-2020, όπως η ενεργειακή απόδοση, και εξακολουθούν να περιλαμβάνουν **στρατηγικές έξυπνης εξειδίκευσης** για την καθοδήγηση των επενδύσεων στην έρευνα και την καινοτομία.

Υπάρχουν επίσης τέσσερις οριζόντιοι αναγκαίοι πρόσφοροι όροι στον τομέα των δημόσιων συμβάσεων, των κρατικών ενισχύσεων και σε σχέση με την εφαρμογή του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα άτομα με αναπηρία.

Οι διαδικασίες που συνδέονται με τους αναγκαίους πρόσφορους όρους είναι παρόμοιες, αλλά **έχουν απλουστευτεί**· για παράδειγμα, δεν απαιτείται η υποβολή υποχρεωτικού σχεδίου δράσης σε περίπτωση μη εκπλήρωσης των όρων. Ωστόσο, τα κράτη μέλη δεν θα μπορούν να αποστέλλουν αξιώσεις πληρωμής στην Επιτροπή για έργα χρηματοδοτούμενα από την ΕΕ τα οποία συνδέονται με προϋποθέσεις που δεν έχουν εκπληρωθεί. Οι προϋποθέσεις πρέπει να πληρούνται καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου.

Με ποιον τρόπο ενισχύεται η σύνδεση με το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο και την οικονομική διακυβέρνηση της Ένωσης

Οι ειδικές ανά χώρα συστάσεις του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου θα ληφθούν υπόψη δύο φορές κατά την περίοδο 2021-2027: πρώτον, ως χάρτης πορείας για τον προγραμματισμό των ταμείων και τον σχεδιασμό των προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής στις αρχές της περιόδου 2021-2027.

Στη συνέχεια, οι πλέον πρόσφατες ειδικές ανά χώρα συστάσεις θα αποτελούν επίσης κατευθυντήριες γραμμές για την ενδιάμεση επανεξέταση των προγραμμάτων το 2024 με στόχο την προσαρμογή στις νέες ή επίμονες προκλήσεις. Κατά τη διάρκεια της περιόδου αυτής, τα κράτη μέλη θα πρέπει να υποβάλλουν σε τακτικά διαστήματα στην Επιτροπή εκθέσεις προόδου σχετικά με την υλοποίηση των προγραμμάτων που στηρίζουν τις ειδικές ανά χώρα συστάσεις.

Η μακροοικονομική αιρεσιμότητα διατηρείται, ώστε να διασφαλίζεται ότι οι επενδύσεις της ΕΕ λειτουργούν σε υγιές δημοσιονομικό περιβάλλον. Αν ένα κράτος μέλος δεν αναλάβει αποτελεσματική ή

διορθωτική δράση στο πλαίσιο των βασικών μηχανισμών οικονομικής διακυβέρνησης της ΕΕ (διαδικασία υπερβολικού ελλείμματος, διαδικασία υπερβολικών ανισορροπιών) ή δεν εφαρμόσει τα μέτρα που απαιτούνται από πρόγραμμα στήριξης της σταθερότητας, η Επιτροπή υποβάλλει πρόταση στο Συμβούλιο για την αναστολή του συνόλου ή μέρος των αναλήψεων υποχρεώσεων ή των πληρωμών για ένα ή περισσότερα από τα προγράμματα του κράτους μέλους. Ωστόσο, η Επιτροπή μπορεί, λόγω εξαιρετικών οικονομικών συγκυριών ή κατόπιν αιτιολογημένου αιτήματος του ενδιαφερόμενου κράτους μέλους, να προτείνει στο Συμβούλιο την ακύρωση της αναστολής.

5. Αποτελεσματική δημοσιονομική διαχείριση και ενισχυμένοι κανόνες για καλύτερη απόδοση των επενδύσεων της ΕΕ

Η εμπειρία του παρελθόντος έχει δείξει πόσο σημαντικό είναι να αρχίζει εγκαίρως επί τόπου η εκτέλεση των επενδύσεων και να διατηρείται ταχύς ρυθμός υλοποίησης. Με τον τρόπο αυτό τα χρηματοδοτούμενα από την ΕΕ έργα μπορούν να παράγουν αποτελέσματα για τους πολίτες το συντομότερο δυνατό.

Επιπλέον, κατά την περίοδο 2014-2020 η δρομολόγηση της [πλατφόρμας ανοιχτών δεδομένων για τη συνοχή](#) προσέδωσε ένα νέο επίπεδο διαφάνειας και λογοδοσίας στη διαχείριση των ταμείων της ΕΕ. Οι πολίτες μπορούν να παρακολουθούν την εξέλιξη της επιλογής των έργων και τα ποσοστά πληρωμών, καθώς και την πρόοδο των επενδύσεων της ΕΕ με βάση προκαθορισμένους στόχους. Την περίοδο 2021-2027 οι νέες απαιτήσεις αναφοράς για τα κράτη μέλη θα επιτρέψουν στους πολίτες να παρακολουθούν την πρόοδο σχεδόν σε πραγματικό χρόνο.

Με ποιο τρόπο θα παρακολουθεί η Επιτροπή τις επιδόσεις και την πρόοδο των επενδύσεων;

Η ενδιάμεση επανεξέταση που περιγράφεται λεπτομερώς ανωτέρω θα λάβει υπόψη την πρόοδο που θα επιτευχθεί όσον αφορά τους στόχους που καθορίζονται για κάθε πρόγραμμα στην αρχή της περιόδου και μπορεί να οδηγήσει, αν χρειάζεται, σε κάποιον αναπρογραμματισμό.

Επιπλέον, οι ετήσιες εκθέσεις υλοποίησης αντικαθίστανται από μια ετήσια επανεξέταση με τη μορφή διαλόγου πολιτικής μεταξύ των αρχών του προγράμματος και της Επιτροπής σχετικά με βασικά θέματα που αφορούν την υλοποίηση και τις επιδόσεις. Τα κράτη μέλη θα διαβιβάζουν κάθε δύο μήνες στην Επιτροπή τα στοιχεία σχετικά με την υλοποίηση, τα οποία θα αναφορτώνονται στην πλατφόρμα ανοιχτών δεδομένων για τη συνοχή και, έτσι, θα δημοσιοποιούνται στους πολίτες.

Ποιοι είναι οι νέοι κανόνες όσον αφορά τις αποδεσμεύσεις;

Αποδεσμευση σημαίνει ότι αν ένα κράτος μέλος δεν απαιτήσει, μετά ορισμένο χρονικό διάστημα, ποσό που έχει δεσμευτεί για ένα πρόγραμμα, —δηλ., αν δεν περιέλθουν στην Επιτροπή τιμολόγια που να καλύπτουν το εν λόγω ποσό— τα κονδύλια παύουν να είναι διαθέσιμα για το πρόγραμμα και επιστρέφονται στον προϋπολογισμό της ΕΕ. Ο μηχανισμός αυτός έχει σχεδιαστεί κατά τρόπο ώστε να διασφαλίζει την αποτελεσματική και ταχεία εκτέλεση των προγραμμάτων.

Το νέο πλαίσιο περιλαμβάνει την επιστροφή σε « $n+2$ » (έτη) σε αντίθεση με τον κανόνα « $n+3$ » που ισχύει κατά την περίοδο 2014-2020. Αυτό θα γίνεται σταδιακά, ώστε να παρέχεται επαρκές περιθώριο για προσαρμογή, ενώ, παράλληλα, θα οδηγεί σε αυστηρότερη δημοσιονομική διαχείριση.

Η δυνατότητα ανανέωσης και η συνέχεια των προγραμμάτων, μαζί με τη δυνατότητα σταδιακής υλοποίησης έργων της περιόδου 2014-2020 κατά τη νέα περίοδο, θα επιτρέψουν την ταχεία εκκίνηση της περιόδου προγραμματισμού, γεγονός που θα διευκολύνει την επιτυχή διαχείριση των προγραμμάτων στο πλαίσιο του νέου κανόνα που διέπει τις αποδεσμεύσεις.

Για τον ίδιο σκοπό, τα ποσά της προχρηματοδότησης έχουν επίσης μειωθεί και θα αντιστοιχούν πλέον στο 0,5 % των κονδυλίων του προγράμματος που θα καταβάλλεται κάθε έτος εκτός του 2027, που αποτελεί το τελευταίο έτος της νέας χρηματοδοτικής περιόδου.

Για περισσότερες πληροφορίες:

[Νομοθετικά κείμενα και θεματικά ενημερωτικά δελτία](#)

[1] Περισσότερα από **1,6 δισ. ευρώ** σε τρέχουσες τιμές θα χορηγηθούν από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης στις εξόχως απόκεντρες και τις βόρειες αραιοκατοικημένες περιφέρειες.

* [επικαιροποιήθηκε στις 6/6/2018 στις 11.00]

MEMO/18/3866

Αρμόδιοι επικοινωνίας:

[Johannes BAHRKE](#) (+32 2 295 86 15)

[Sophie DUPIN DE SAINT-CYR](#) (+32 2 295 61 69)

Ερωτήσεις του κοινού: [Europe Direct](#) τηλεφωνικά [00 800 67 89 10 11](#) ή με [ηλεκτρονικό μήνυμα](#)